

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA NR. 440 Din 20.05.2020

Dosar nr.: 551/2019

Petiția nr.: 4308/24.07.2019

Petent: ..

Reclamat: ..-primar al Comunei .., Jud. ..

Obiect: publicarea unui comentariu pe Facebook cu un posibil caracter discriminatoriu, în urma unui interviu realizat de petent

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentului

1. ..

Numele, domiciliul, reședința sau sediul părților reclamate

2. ..

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

3. În cursul lunii decembrie 2018 a apărut în revista „...” un interviu pe care petentul l-a realizat alături de .., președinte al unei organizații non-guvernamentale a părinților ai căror copii urmează școala în limba maternă.

4. În urma distribuirii în mediul online, pe pagina de Facebook a întregului articol, partea reclamată ar fi avut un comentariu de natură calomnioasă și discriminatorie la adresa petentului.

III. Citarea părților

5. În temeiul art. 20 alin(4) din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura legală de citare a părților.

6. Prin adresa nr.4308/30.07.2019 a fost citat petentul, iar prin adresa nr. 4428/30.07.2019 a fost citată partea reclamată pentru termenul stabilit de Consiliu, la data de 02.09.2019, ora 10:00.

7. Partea reclamată a depus puncte de vedere.

8. Procedură legal îndeplinită.

IV. Susținerile părților

Susținerile petentului

9. În cursul lunii decembrie 2018 a apărut în revista „. . .” un interviu pe care petentul l-a realizat alături de . . ., președinte al unei organizații non-guvernamentale a părinților ai căror copii urmează școala în limba maternă.

10. Cu două zile înainte de Crăciun uniunea „. . .” a distribuit pe propria pagina de Facebook articolul apărut în revista „. . .”, alături de comentariul „Koszonjuk . . .!” (Mulțumim, . . .).

11. La această postare a comentat și partea reclamată, „Hozza szeretnem fuzni hogy . . . urnak van nehany kopenyege. Nem mindenik magyaros. Erdek szerint forgatja”. Traducerea acestui comentariu este: „Aș dori să menționez că domnul . . . are mai multe pelerine de ploaie. Nu toate sunt unguști. Le învârte după propriul interes.”

12. Petentul consideră acest comentariu ca fiind unul de natură discriminatorie, deoarece numele acestuia „. . .” nu are origini în totalitate maghiare, ci unul din strămoșii petentului ar fi fost de origine sas sau evreu, aspect des întâlnit în Transilvania.

13. Ulterior, petentul a cerut comisiei de etică din cadrul partidului din care partea reclamată face parte să prezinte scuze pe aceeași pagină de Facebook.

Susținerile părții reclamate

14. Partea reclamată ne învederează că aversiunea petentului față de acesta, a început la scurt timp după alegerile locale.

15. De asemenea, partea reclamată afirmă că toate cele spuse la adresa petentului au făcut referire la trăsăturile de caracter ale acestuia, fără vreo legătură cu cetățenia, etnia sau naționalitatea acestuia.

IV. Motivele de fapt și de drept

16. În fapt, Colegiul director este chemat să se pronunțe asupra unui comentariu postat pe pagina de Facebook, în urma unui interviu realizat de petent.

17. Luând act de plângere, astfel cum este formulată, Colegiul urmează a analiza excepția invocată de către partea reclamată, excepție analizată de către Colegiul director în ședința de deliberări din data de 20.05.2020. În drept, potrivit dispozițiilor art.63 din Procedura Internă de Soluționare a Petițiilor și Sesizărilor, care prevăd „(1) Colegiul director se va pronunța mai întâi asupra excepțiilor de procedură, precum și asupra celor de fond care nu mai necesită, în tot sau în parte, analizarea în fond a petiției” Colegiul urmează a se pronunța cu prioritate asupra excepțiilor invocate.

18. Excepția invocată de partea reclamată este cea a tardivității.

19. Având în vedere că atât interviul cât și comentariul părții reclamate a avut loc în cursul lunii decembrie a anului 2018, iar petiția depusă de petent a fost înregistrată în data de 24 iulie 2019, Colegiul director constată că nu a fost depășit termenul legal de depunere a petiției conform art. 21 din Procedura Internă de Soluționare a Petițiilor și Sesizărilor care prevede: „Persoana care se consideră discriminată poate sesiza Consiliul în termen de un an de la data săvârșirii faptei sau de la data la care putea să

ia cunoștință de săvârșirea ei.”, astfel respinge excepția tardivității invocată de partea reclamată.

20. În drept, în soluționarea prezentei sesizări apreciem că sunt incidente următoarele texte de lege:

- art. 10 și art. 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale;
- art. 1 alin. (3), art. 16, art. 29 și art. 30 din Constituția României, revizuită în 2003;
- art. 2 alin. (1) și art. 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare (în continuare O.G. 137/2000).

21. Colegiul director reține că este mai mult decât evident „spațiul public”, având în vedere faptul că acel comentariu a fost postat pe pagina de Facebook.

22. Prin Decizia nr. 4546 din data de 27 noiembrie 2016, ICCJ a statuat că Facebook-ul este considerat „spațiu public”.

23. Colegiul este chemat să se pronunțe asupra raportului dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitatea persoanei, interzicerea discriminării raportat la aprecierile părții reclamate, obiect al prezentei sesizări. Analiza urmărește să stabilească dacă în acest caz s-a depășit limita libertății de exprimare și în consecință se impune o ingerință a statului prin aplicarea unei măsuri proporționale cu scopul urmărit.

Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru a fi acceptată o ingerință în dreptul de exprimare, aceasta trebuie:

- să fie prevăzută de lege (care la rândul ei trebuie să îndeplinească anumite calități: să fie previzibilă și accesibilă),
- să urmărească un scop legitim
- să fie necesară într-o societate democratică și
- să fie proporțională cu scopul urmărit (Corneliu Bârsan, Convenția europeană a drepturilor omului, vol. I. Ed. C.H. Beck, București, 2005, p. 769-801).

Ingerința să fie prevăzută de lege

24. Prima cerință, cea a existenței unei prevederi legale, care să reglementeze ingerința statului în exercitarea dreptului libertății de exprimare este îndeplinită de art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 din O.G. 137/2000. Totuși, apreciem că aceste texte de lege trebuie coroborat cu art. 2 alin. (8) din O.G. 137/2000 potrivit căruia *„prevederile ordonanței nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la libera exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație”*. Apreciam că ambele texte normative sunt previzibile și accesibile, deși protejează o valoare fundamentală într-o societate democratică și sunt noțiuni care au și un caracter abstract.

Ingerința să urmărească un scop legitim

25. Raportat la scopul legitim urmărit prin posibila ingerință a statului în libertatea de exprimare se urmărește protejarea demnității umane a tuturor cetățenilor din România, inclusiv a persoanelor care aparțin unei etnii sau au anumite origini.

26. Pentru a se produce o atingere, încălcare a demnității umane, ca drept constituțional protejat, comentariul cu conotații rasiste, obiect al prezentei petiții, ar trebui să întrunească elementele:

- un comportament manifestat în public, având caracter de propagandă sau de instigare la ură,

- ori un comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare îndreptate împotriva unui grup de persoane legat de convingerile acestora astfel cum prevede art. 15 din O.G. 137/2000, republicată.

27. Colegiul director constată că primele două condiții (să existe o prevedere legală și să se urmărească un scop legitim) pentru a fi acceptată o ingerință a statului sunt îndeplinite.

Necesitatea ingerinței

28. Rămâne de competența Colegiului director să stabilească dacă interferența în libertatea exprimare „*este necesară într-o societate democratică*”. În acest demers Colegiul director analizează dacă există motive „*relevante și suficiente*” care să justifice ingerința în libertatea de exprimare din perspectiva unei „*nevoi imperioase*” („*pressing social need*”).

29. Identificarea unei „*nevoi imperioase*”, respectiv necesitatea oricărei restricții privitoare la exercițiul libertății de exprimare trebuie să fie stabilită într-o manieră convingătoare, iar autorității naționale îi revine atributul evaluării existenței unei „*nevoi imperioase*” susceptibile de o anumită marjă de apreciere (Corneliu Bârsan, Convenția Europeană a drepturilor omului, Comentariu pe articole, Vol. I., Ed. All Beck, București, 2005, pag. 801.)

30. În conformitate cu principiul subsidiarității, statele membre dispun de o „*margină de apreciere*” în stabilirea limitării libertății de exprimare. Autoritățile statelor membre au un contact direct și permanent cu realitățile sociale și sunt primele care se pronunță asupra existenței unei „*nevoi sociale presante*”. Marginea de apreciere se va stabili potrivit standardelor minime ale CEDO. (vezi Handyside c. Regatul Unit par. 48 și par. 49).

Elemente luate în considerare la stabilirea necesității ingerinței statului în libertatea de exprimare

31. În scopul de a determina dacă conotațiile comentariului părții reclamate, obiect al prezentei sesizări constituie un comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității unei persoane, Colegiul urmând a examina: obiectivul urmărit de reclamat, conținutul declarațiilor, contextul în care au avut loc, rolul în societate al persoanelor, autorul afirmației.

Obiectivul urmărit de către reclamat

32. Obiectivul urmărit de către reclamat este important: a dorit acesta să discrimineze

prin postarea pe pagina de Facebook a unui comentariu care are conotații etnice sau cu referire la anumite origini, având în vedere că, așa cum relatează petentul originea numelui de „Szucher” nu ar fi maghiară în totalitate, ci mai degrabă origine evreiască sau sașă, aspect des întâlnit în întreaga Transilvanie.

33. Colegiul apreciază că acel comentariu postat pe pagina de Facebook are conotații rasiste și încalcă demnitatea personală a petentului, dar și a persoanelor care aparțin sau sunt la origine sași sau evrei.

Contextul în care au fost făcute afirmațiile

34. Afirmațiile părții reclamate au fost făcute în contextul publicării unui interviu care a apărut în revista „...”.

35. Întrebarea firească ar fi dacă acest comentariu era necesar, „(...)are mai multe pelerine de ploaie. Nu toate sunt ungurești. Le învâрте după propriul interes.” Astfel, Colegiul nu poate decât să constate faptul că în prezenta cauză s-a depășit sfera caracterului informativ.

Modul în care au fost făcute afirmațiile

36. Colegiul director urmează a analiza modul în care au fost făcute afirmațiile respective. Afirmațiile au fost făcute pe pagina de Facebook prin intermediul unui comentariu, la un interviu pe care petentul l-a realizat.

Rolul în societate a persoanelor, autori ai afirmațiilor

37. Din perspectiva analizei limitelor libertății de exprimare, această calitate poate fi asemănată cu cea a oamenilor politici sau a funcționarilor publici. Acest rol al reclamatului are importanță din perspectiva caracterului fundamental jocului liber al dezbaterii într-o societate democratică.

38. Libertatea de exprimare este prețioasă pentru orice persoană dar în mod deosebit are un caracter indispensabil pentru persoanele alese în funcții de demnitate publică, pentru partidele politice și pentru membrii acestora, deoarece ei reprezintă pe cei care le dau votul, răspund preocupărilor acestora și le apără interesele (a se vedea Corneliu Bârsan, Convenția Europeană a drepturilor omului, Comentată și adnotată, vol. I, pag. 750, pct. 66). Ingerința în limitele libertății de exprimare a unei persoane aflate în funcție de demnitate publică impune o aplicare strictă din partea statului.

39. Una din principalele caracteristici ale democrației constă în posibilitatea pe care ea o oferă de a rezolva prin dialog, fără a se recurge la violență, problemele pe care le are de soluționat un stat, chiar și atunci când acestea sunt extrem de dificile sau stânjenitoare, iar democrația se „hrănește” din libertatea de exprimare. (ibidem, pct. 66). Marginea de apreciere a statelor este semnificativ redusă (îngustă) atunci când autorul declarației este un politician, persoană în funcție de demnitate publică.

40. Totuși, este esențial pentru politicieni ca atunci când se exprimă în public să evite comentarii care pot răspândi și conduce la creșterea intoleranței (Feret v. Belgium no. 1561/07 din 16 iul. 2009).

41. Având în vedere conținutul, contextul, obiectivul urmărit de reclamat, rolul în societate a persoanei, autor al afirmațiilor, Colegiul director constată că se justifică necesitatea ingerinței statului în libertatea de exprimare. Reclamatul prin postarea pe care a făcut-o pe pagina de Facebook a adus atingere demnității personale a petentului.

42. Colegiul director urmează să aplice reclamatului sancțiunea avertismentului.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

- 1.** Respingerea excepției tardivității invocată de partea reclamată;
- 2.** Constatarea existenței unui tratament diferențiat, discriminatoriu, pe criteriul etniei, conform art. 2 alin.(1) și art. 15 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată;
- 3.** Sancționarea părții reclamate cu avertisment.
- 4.** O copie a hotărârii se va transmite părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, în termen de 15 zile de la data primirii, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului Director prezenți la ședința de deliberări desfășurată în data de 20.05.2020 au fost: ASZTALOS CSABA FERENC – Membru, DINCĂ ILIE – Membru, GHEORGHIU LUMINIȚA – Membru, HALLER ISTVÁN – Membru, JURA CRISTIAN – Membru, LAZĂR MARIA – Membru, POPA CLAUDIA SORINA – Membru (online), SANDU VERONICA TATIANA – Membru

Prezenta hotărâre va fi comunicată în baza Ordinului Președintelui CNCD nr. 138 din 24.03.2020.

ASZTALOS CSABA FERENC
Membru Colegiul Director,
Președinte CNCD

Data redactării: 03.06.2020

Redactată și motivată: ACF/AA

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.